Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo: Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto VIII. - Štev. 3 4 | Gorica - 26. januarja 1956 - Trst | Izhaja vsak četrtek

PISMO V RIM

Glede zakonskega načrta za slovenske šole smo v zadnji številki našega lista objavili protestno resolucijo treh slovenskih političnih organizacij. Omenjene organizacije so v isti zadevi poslale protestno pismo predsedniku republike Giov. Gronchiju, predsedniku vlade Ant. Segniju in prosvetnemu ministru P. Rossiju. To pismo priobčujemo v vednost slovenski javnosti.

Ekscelenca!

Odkar so bile slovenske šole na Tržaškem in Goriškem spet odprte, smo se Slovenci vedno potegovali za to, da bi se položaj naših šol in šolnikov uredil s posebnim zakonom.

Danes je osnutek zakona za slovenske šole na Tržaškem in Goriškem pripravljen. Vsebuje pa nekaj členov, ki nasprotujejo ustavi italijanske republike in osnovnim človečanskim pravicam in svoboščinam ter končno tudi londonskemu memorandumu z dne 5. oktobra 1954.

Ker se zavedamo, da te določbe resno ogražajo življenje in obstoj slovenskih šol in da kršijo načela, na katerih temelji preporod demokratične Italije, smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo Vašo Ekscelenco na naslednje določbe omenjenega zakonskega načrta:

1. Kdor želi vpisati svojega otroka v slovensko šolo, mora napraviti za to posebno prošnjo.

Ta določba ne velja samo za srednje šole, v katere ni nihče prisiljen, da se vpiše; tudi mora že zdaj vsak dijak vložiti pismeno prošnjo za sprejem. Veljala bi tudi za osnovne šole, pri katerih je obisk obvezen.

V Italiji je obisk osnovnih šol obvezen. Starši torej morajo *vpisati otroke v osnovno šolo brez prošnje, sicer so kaznovani po kazenskem zakonu. Samo vpis v slovensko osnovno šolo na prošnjo naj bo izjema pri tem pravilu? Ta diskriminacija, vrinjena v načrt zakona za slovenske šole, tvori psihološki pritisk na slovenske starše.*

Težka je tudi druga določba:

2. Prošnje za vpis v slovensko šolo bo pregledovala kontrolna komisija, sestavljena iz šolskega nadzornika, didaktičnih ravnateljev, dveh italijanskih in dveh slovenskih učiteljev.

To pomeni, da bo o rekvizitu materinega jezika odločala komisija funkcionarjev, ne pa starši.

Dovoljujemo si poudariti, da noben zakon za šole narodnih manjšin v Italiji ne vsebuje sličnih določb. Sklicujemo se n. pr. na zakon z dne 16. maja 1947 štev. 555, ki ureja pouk na nemških osnovnih šolah na Južnem Tirolskem. Ta zakon določa v svojem 2. členu: »Pripadnost učencev k eni ali drugi jezikovni skupini izhaja iz izjave očeta ali njegovega namestnika.« Samo slovenski starši naj ne bi smeli kljub jasni določbi ustave o enakopravnosti vseh državljanov svobodno in za šolsko upravo obvezno izjavljati, da so njihovi otroci Slovenci in da želijo obiskovati slovensko šolo.

Omenjeni člen zakona za nemške osnovne šole na Južnem Tirolskem sicer res govori o neki mešani komisiji, toda ta komisija se bavi samo s primeri prestopa učencev iz šole enega jezika v šolo drugega jezika. S to strogo reciprociteto so zaščiteni Italijani in Nemci.

3. Tretjo določbo vsebuje prvi člen zakonskega načrta. Ta je, v kolikor zadeva Tržaško ozemlje, v očitnem nasprotju z londonskim memorandumom. Glasi se: »Slovenske šole so ustanovljene za italijanske državljane slovenskega jezika.«

Člen 8 londonskega memoranduma z dne 5. oktobra 1954 pravi, da se vse osebe, ki so bile kdaj pristojne na Tržaško ozemlje, lahko v teku enega leta po podpisu memoranduma vrnejo na Tržaško ozemlje. Tem osebam in tudi tistim, ki so se že vrnile, so zajamčene enake pravice kot ostalim prebivalcem.

Ako bi določba, da povratniki, ki niso italijanski državljani, lahko pošiljajo otroke samo v italijanske šole, postala zakon, bi bilo načelo, sprejeto v tem memorandumu, grobo kršeno.

V prepričanju, da tolmačijo čustva slovenskega prebivalstva, ki bi rado živelo v miru na svoji rodni zemlji in ki živo želi, da narodnostna mržnja preneha in da se strasti pomirijo, Vas podpisane organizacije prosijo, da posredujete, da se iz načrta zakona za slovenske šole izločijo zgoraj omenjene krivične določbe.

Trst-Gorica, 18. januarja 1956.

Slovenska katoliška skupnost v Trstu
Slovenska demokratska zveza v Trstu
Slovenska demokratska zveza v Gorici

ZA PRAVO POT

Zadnje čase opažamo, kako se težišče svetovnopolitičnega dogajanja počasi premika iz Evrope v Azijo. Po obeh ženevskih konferencah in po obisku kanclerja Adenauerja v Moskvi je položaj v Evropi zamrznjen. Sovjeti nočejo popustiti glede Nemčije, ki jí branijo združitev, s silo pa v Evropi ne bodo mogli doseči ničesar vse dotlej, dokler bo zahodni svet ostal enoten v Atlantski zvezi. Zaradi tega so se sovjetski prvaki usmerili v Azijo, kjer ni takega odpora proti njihovemu pronicanju. Azija je največja celina na zemeljski obli. Meri okrog 44 milijonov km² in ima skoraj poldrugo milijardo ljudi. Samo rdeča Kitajska ima 600 milijonov ljudi, Indija pa 400 milijonov. To bi poleg manjših držav spadalo na Daljnji Vzhod, kjer lahko Zahod računa samo na Japonsko, Filipine, Južno Korejo in še nekatere manjše članice Organizacije za obrambo južnovzhodne Azije. Potem je v Aziji še Srednji Vzhod z arabskimi državami, ki prekipevajo od nacionalizma ter so gluhe in slepe za vse drugo. — Vse to spretno izkoriščajo komunisti. Ta val se širi preko Rdečega morja v Afriko. Na omenjenem ogromnem področju se bije boj za novega azijsko-afriškega človeka, ki stopa na plan. Na eni strani mu ponuja obe roki Sovjetska zveza. V eni roki drži komunizem, osladkan z obljubami za gospodarsko in tehnično pomoč in z gesli o novem raju, ki ga bo komunizem prinesel ljudskim množicam. Torej kakor mamica, ki s sladkorčki vabi otroka, da jo uboga. V drugi roki pa ima za hrbtom bič. Kot osoren izsiljevalec žuga Kremelj azijskim narodom: Amerika je daleč, mi pa smo blizu. Le glejte, da greste z nami. Če ne bo šlo zlepa, bo šlo pa zgrda. Proti tej sili nastopata bolj ali manj spretno v imenu Zahoda Amerika in Anglija. Anglija je obremenjena z grehi kolonializma, Ameriko pa komunizem spretno nadigrava s propagando. Vendar danes Zahod lahko nudi Aziji več kakor Sovjeti. Boj med obema taboroma je odločilen. Še desetletja bo trajal. Zahod ga bo lahko dobil le, če bo naslonil svoje prizadevanje na nespremenljive krščanske vrednote, na misel o svobodi in dostojanstvu človekove osebnosti, na socialnost, pravičnost in bratstvo ter enakost med narodi in če bo po teh načelih tudi sam ravnal. Katoličani smo dolžni prositi Boga, ki vodi usodo narodov, da bi te množice pripeljal na pravo pot in da bi navdihnil s svojo modrostjo tudi tiste, ki v Aziji zastavljajo pot brezbožnemu komunizmu.

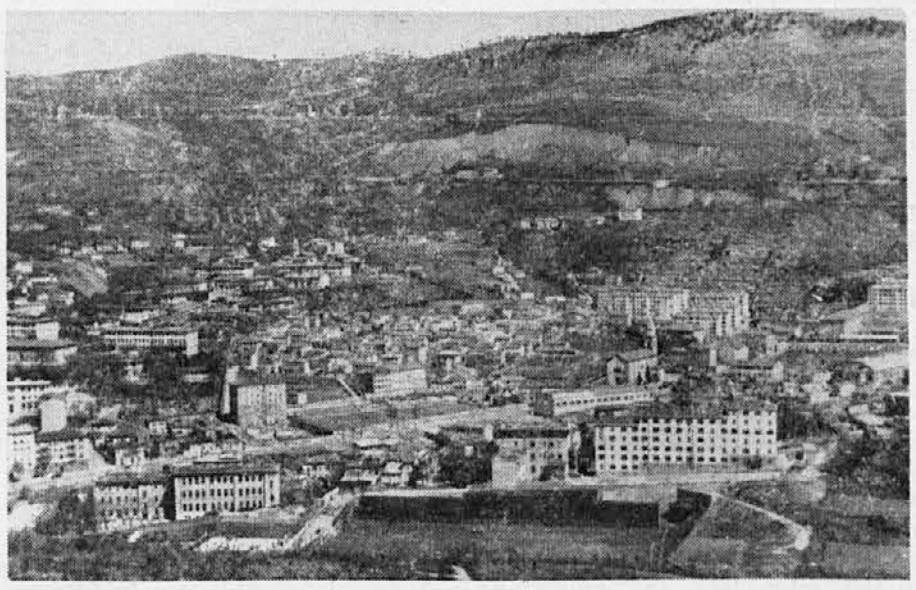

MESTNI PREDEL SV. IVANA V TRSTU

Rimske novice

Od časa do časa se moramo pozanimati, kaj se godi v Rimu. Tam sklepajo marsikaj, kar zadeva tudi nas. Tako zdaj razpravljajo o novem zakonu za občinske volitve, kakor tudi o novem zakonu za volitve v poslansko zbornico. Ta zakon je že predložen in ne vsebuje več določb o povezavah med strankami, kot jih je imel prejšnji. Namesto tega uvaja nekoliko popravljeni proporcionalni sistem. Zakon za upravne volitve še ni predložen parlamentu. Vlada se mora odločiti tudi tu, ali sprejme proporcionalni sistem, odnosno, ali ohrani starega s povezavami. Če sprejme novega, lahko vladne stranke zgubijo kakih dvajset velikih mest. Krščanska demokracija bo sprejela proporčni sistem, če ga bodo zahtevale druge stranke vladne koalicije. In končno zdaj pripravljajo državni proračun. Izdatki so predvideni na 3 tisoč milijard lir. Največ gre za plače in pokojnine državnih uradnikov, in sicer okoli 2 milijardi 700 milijonov lir. Ostalo je za druge potrebe. Letošnji proračun je prvotno vseboval sto petdeset milijard več od lanskega za povišanje plač državnih uradnikov. Po znanih dogodkih v zvezi z zakonom o pooblastilih so to število povišali na 400 milijard in bo najbrž treba še več milijard dodati, ker bo o plačah profesorjev ter poštnih in železničarskih uslužbencev razpravljal parlament. Nastane vprašanje, kje dobiti denar. Finančni minister je že povečal davek na kavo, mineralna olja, sol, vžigalnike in vermut. To je znak, da je davčni vijak že do skrajnosti napet. Izdajati nov denar bi pomenilo inflacijo in gospodarski zlom. Zato nekateri gospodarski krogi svarijo pred nadaljnjim povišanjem, ker bi sicer italijansko gospodarstvo res ne utegnilo vzdržati novih bremen.

Odločen korak

V Zahodni Nemčiji živi na milijone beguncev iz Vzhodne Nemčije, ki dobro vedo, kako pasje življenje imajo delavci v Vzhodni Nemčiji. Tovarne so državna last, plače zelo nizke, če se kdo pritoži ali pogodrnja, ga vtaknejo takoj v zapor. In vendar se tudi v Zahodni Nemčiji poslužujejo komunisti svojega reka, da so ljudje neumni in da vsaj del ljudi lahko vlečeš za nos, kakor hočeš. Saj je nekaj podobnega tudi pri nas, ko ljudje vidijo, kako žive ljudje v bližnjem rdečem raju in kako ga delavci preklinjajo, pa se še vendar mnogi navdušujejo za komunizem. Na svetu je pač res vedno dovolj lahkovernih ljudi. Prav toliko jih je, da lahko komunisti z njihovo pomočjo delajo revolucije in si potem vse zasužnjijo. No, v Zahodni Nemčiji, ki velja za steber svobode, tega nočejo dovoliti. Tam so se namreč v severnem Porenju komunisti vtihotapili v sindikalne organizacije in hujskali delavstvo proti vladi in svobodnim sindikalnim voditeljem. Delavcem so pripovedovali, da bi vsak lahko imel avtomobil, če bi podjetja postala skupna last. Niso povedali, a mislili in namigavali so, da bi morala postati komunistična last. Toda samim sindikatom je bilo tega dovolj in so glavne hujskače izključili iz svojih vrst ter razpustili več odborov, v katere so se vgnezdili. Najbolje bi bilo, če bi oblasti vse lepo postavile čez mejo v Vzhodno Nemčijo. Če ne spadajo k vodilnim partijcem, bi jim tam že dali avtomobile, a drugačne, kot so si predstavljali. Z avtomobili bi jih odpeljali v zapor, če bi le kaj zinili o svoboščinah ali povišanju plač.

Bonn - Beograd

V Bonnu vodijo pogajanja za ureditev predvojnih jugoslovanskih terjatev do Nemčije in o sklenitvi novega zahodnonemško-jugoslovanskega trgovskega sporazuma. Kakor je znano, so ta pogajanja doslej že dvakrat prekinili. Jugoslavija je zahtevala vrnitev predvojnih dolgov, izplačilo terjatev s področja socialnega zavarovanja za jugoslovanske delavce v Nemčiji med vojno ter odškodnino za baker, ki so ga med vojno izvozili v Nemčijo. Zahodna Nemčija je prekinila trgovske stike z Jugoslavijo, ker je ta hotela konvertirati svojo pasivno trgovsko bilanco z Zahodno Nemčijo z odplačili predvojnih in medvojnih terjatev, česar Zahodna Nemčija ni hotela sprejeti, ker bi morali to vprašanje urediti šele po sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo. En del teh terjatev bi namreč moral odpasti tudi na Vzhodno Nemčijo in torej po mnenju bonnske vlade ni pravično, da bi Zahodna Nemčija morala plačati sama vse jugoslovanske terjatve. Zdaj so sklenili, da bodo odložili z dnevnega reda jugoslovanske terjatve do Nemčije, kakor tudi odplačila jugoslovanskih povojnih dolgov. Upajo, da bodo na tej osnovi mogli doseči sporazum, ki bi bil v veliko korist jugoslovanskemu gospodarstvu, ki je v slabem stanju in bi mu bila vsakršna zahodnonemška pomoč dobrodošla, zlasti če bi moglo dobiti dolgoročne kredite s pomočjo pogodbe.

Dulles izjavlja

Ameriški zunanji minister Dulles, ki so ga napadali zaradi njegovih izjav, ki jih je objavila revija »Life«, je pojasnil, da članka ni napisal, niti videl pred objavo. Potrdil pa je, da je sestavljen iz njegovih prejšnjih izjav, ki jih povsem potrjuje. Vedno sem delal za mir, je rekel. Biti moramo potrpežljivi in spravljivi. So pa vrednote, ki jih moramo braniti za vsako ceno. In najboljši način za preprečitev vojne je, da nasprotniku že naprej povemo, da smo pripravljeni te vrednote braniti tudi z življenjem, ako bi jih napadel. To ni moja osebna politika, je dodal Dulles, ampak politika vsega ameriškega naroda. - Njegove izjave je potrdil predsednik Eisenhower. Lastnik revije »Life« pa je izjavil, da članka z naslovom »Na robu vojne« ni napisal Dulles in da ta naslov ni bil na mestu, kar pa je krivda revije same.

Kubiček v Rimu

Med potovanjem po glavnih zahodnoevropskih prestolnicah se je novoizvoljeni brazilski predsednik ustavil tudi v Rimu. Obiskal je predsednika republike Gronchija, predsednika vlade Segnija ter je imel več razgovorov z raznimi ministri. Sprejet je bil tudi pri sv. očetu. Z zastopniki vlade je sklenil več sporazumov in razpravljal z njimi o italijanskih investicijah v Braziliji. Obljubil je precejšnje olajšave za investicije italijanskega kapitala, ki pa ne bi mogle veljati za petrolejsko industrijo. Dogovorili so se tudi glede izseljevanja italijanskih delavcev v Brazilijo.

Sporazum med Italijo in Avstrijo

V torek 17. januarja je stopil v veljavo avstrijsko-italijanski konzularni sporazum, po katerem lahko italijanski državljani potujejo v Avstrijo bodisi za tranzit, bodisi za začasno bivanje z veljavnim potnim listom brez vizuma. Začasno bivanje se razume čas, ki ne presega treh mesecev. Italijanski državljani, ki nameravajo potovati v Avstrijo za več kakor tri mesece ali za nedoločen čas, ali pa se mislijo tam zaposliti, si morajo preskrbeti avstrijski vizum, ki pa bo brezplačen.

Nazadovanje finskih komunistov

Na Finskem so izvolili 300 »volilnih mož«, ki izvolijo novega predsednika republike. Agrarci so dobili 89 sedežev, socialni demokrati 74, komunisti 57 (pri prejšnjih volitvah 67, torej letos deset manj), konservativci 52, švedska ljudska stranka 20 in finska ljudska stranka osem. Agrarci in socialisti so napredovali, komunisti pa nazadovali. Finska je pač soseda Sovjetske zveze in ljudje lahko bolj od blizu vidijo rdeči raj.

Vzhodna Nemčija ima svojo vojsko

V Vzhodni Nemčiji imajo že več let pravo vojsko, ki pa so jo uradno nazivali policijo. Zdaj so z resnico tudi uradno prišli na dan in v parlamentu sprejeli sklep o ustanovitvi vzhodnonemške vojske ter obrambnega ministrstva. Uniforme nove vzhodnonemške vojske bodo podobne hitlerjevskim, kakor je komunizem podoben nacizmu.

Jugoslovanski vagoni za Egipt

Na osnovi nedavno podpisanega sporazuma bodo jugoslovanska podjetja izdelala za Egipt 20 poštnih in 50 tovornih vagonov v skupni vrednosti 900.000 dolarjev.

NAŠ TEDEN V CERKVI

29. 1. nedelja 1. predp., sv. Frančišek Saleški, šk.
30. 1. ponedeljek: sv. Martina, d. m.
31. 1. torek: sv. Janez Bosko, sp.
1. 2. sreda: sv. Ignacij, šk. m.
2. 2. četrtek: Svečnica, Darovanje N. G. J. K.
3. 2. petek (prvi): sv. Blaž, šk. m.
4. 2. sobota (prva): sv. Andrej Korsini, škof

*

SVEČNICA (nezapovedan praznik). Po Mojzesovi postavi so v stari zavezi vsakega prvorojenca 40. dan po rojstvu darovali v templju Gospodu. Mati ga je osebno prinesla darovat. Prvorojenci so bili namreč posvečeni Bogu za duhovniško službo. Ker je pa Bog še posebej izbral Levijev rod za to službo, je mati otroka dobila nazaj, potem ko je opravila predpisano daritev. Spominjalo pa je to darovanje Izraelce, da nimajo skrbeti le za svetne zadeve, gospodarstvo itd., ampak predvsem za božjo službo.

Jezus, naš veliki duhovnik, je prvorojenec med mnogimi brati. Mariji ga je duhovnik vrnil, da ga je darovala na križu za rešenje vsega sveta.

Starši, ali vzgajate svoje otroke za Boga? Posredovali ste jim zemsko življenje, poskrbite jim tudi večno, nebeško. — Ali prosite, da bi bil kateri izmed vaših sinov duhovnik?

IZ SV. EVANGELIJA

Isti čas je povedal Jezus svojim učencem to priliko: »Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, ki je šel zjutraj zgodaj najemat delavcev za svoj vinograd. Pogodil se je z delavci po denarju na dan in jih poslal v vinograd. In šel je ven okrog tretje ure in videl druge na trgu stati brez dela. Tudi tem je rekel: »Pojdite še vi v vinograd in kar bo prav, vam bom dal.« In so šli. Okrog šeste in devete ure je zopet šel in storil prav tako. Ko je šel okrog enajste, je našel druge, da so postajali, in jim je rekel: »Kaj stojite tukaj ves dan brez dela?« Odgovoré mu: »Nihče nas ni najel.« Reče jim: »Pojdite tudi vi v vinograd!« Ko se je pa zvečerilo, pravi gospodar vinograda svojemu oskrbniku: »Pokliči delavce in jim daj plačilo, začenši od poslednjih do prvih.« Pristopili so torej tisti, ki so bili prišli okoli enajste ure, in dobili so vsak po denarju. Ko so prišli prvi, so mislili, da bodo prejeli več; pa tudi ti so prejeli vsak po denarju. In ko so prejeli, so začeli godrnjati nad hišnim gospodarjem in so rekli: »Le-ti poslednji so delali eno uro, pa si jih izenačil z nami, ki smo prenašali težo dneva in vročine.« On pa je odgovoril enemu izmed njih: »Prijatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi po denarju z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega in pojdi. Hočem pa tudi temu dati kakor tebi. Ali ne smem storiti, kar hočem? Ali je tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober? Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji. Zakaj veliko je poklicanih, a malo izvoljenih.«

*

Opisana prilika nam govori o božji milosti in njenem zadnjem učinku, t. j. o plačilu, ki nas čaka v nebeškem raju.

Trpke in presunljive so zaključne besede: Veliko je poklicanih ali malo izvoljenih. Vsi so poklicani v nebeško kraljestvo, a na žalost ga vsi ne bodo dosegli. Krivi so si pa sami, ker ponujene božje milosti nisi marali v primernem času sprejeti, in sicer zaradi golega napuha, pokritega z raznimi izgovori, ki v resnici ne držijo; navdihuje jih namreč hudi duh.

Vprašajmo se: Kaj pomeni ta izraz: božja milost? —

Milost je izredno velik nadnaravni dar, ki nam ga Bog podari predvsem zato, da se moremo zveličati. Deli se v dvojno vrsto: posvečujočo in dejansko. Prva nas nekako dvigne v nadnaravni red, ker nam odvzame prirojeni izvirni greh ter posveti (odtod ime posvečujoča milost), čeprav ne za vedno, celo našo naravo in nam podeli nele možnost svetega življenja, marveč neprimerno več, namreč nadnaravno bogopodobnost in božje otroštvo ali nekako sorodstvo s samim Bogom in, končno, pravico do nebeške blaženosti.

Že iz navedenega sledi sklep, kakšen velik in neprecenljiv dar božji je posvečujoča milost. Po pravici trdi sv. pismo, da velja več kot kupi zlata in srebra. Zares, kaj si more naša duša v Bogu boljšega in vrednejšega želeti kot je večna blaženost, ki je, kot smo rekli, učinek posvečujoče milosti, katero prejmemo pri sv. krstu in ki jo potem krepčamo (hranimo, razvijamo, večamo in množimo) zlasti s sv. spovedjo in sv. obhajilom, z molitvijo in dobrimi deli? Tako raste in se do zrelosti razvija naš krščanski organizem tja do svetosti.

Ker pa človek zaradi svoje šibkosti in skušnjav vedno znova lahko pade v greh, nam predobri nebeški Oče podarja še drugo, t. j. dejansko milost, tako da se moremo nele roditi (pri sv. krstu) za nebesa in nanje upati, ampak tudi vedno sveto živeti in sveto delovati (odtod ime dejanska milost) v vseh najrazličnejših okoliščinah našega življenja ter si tako rekoč nebeško srečo z božjo pomočjo sami zaslužiti.

Sprejmite ta nasvet: Čuvajte si z največjo skrbjo prečudežni in neprecenljivi dar sv. milosti! Radi jo iščite v pogostem sv. obhajilu in v zasebnih molitvah!

Marija, Mati božje milosti, prosi za nas!

Iz življenja Cerkve

STANJE CERKVE

V Vatikanu so izdali poročilo o stanju Cerkve ob koncu leta 1955. Cerkev šteje 62 živih kardinalov, 1569 rednih škofij, poleg vseh misijonskih področij. Približno 150 škofov, ki so pod komunistično oblastjo, je v ječi ali drugače ločenih od svojih škofij, med katerimi trije kardinali Mindszenty, Wiszinski in Stepinac. V letu 1955 sta umrla dva kardinala in 52 škofov.

SVETIŠČE BRATSTVA

V Lovariju v genovski pokrajini bodo zgradili 1000 m visoko v gorah svetišče bratstva, ki bo posvečeno Mariji, Pomočnici kristjanov, in bo spominjalo na vse tiste, ki so v zadnji vojni izgubili življenje na obeh straneh državne meje. Pobuda, ki jo je sprožil župnik v Lovariju, je povsod vzbudila veliko odobravanje.

LEP DAR

Amedej Pironi, zvonar v cerkvi sv. Petra v Rimu, je na praznik sv. Treh kraljev dobil za nagrado zlato uro. Daroval mu jo je Edgar Morgan, ki živi v Ameriki in posluša vsako jutro zvonove sv. Petra po vatikanskem radiu. Amedej Pironi opravlja službo zvonarja že od l. 1915 dalje. Pred njim je to službo opravljal njegov oče in za njim jo bo prevzel njegov sin.

KRASEN PRIMER ZVESTOBE

Kitajski duhovnik Tong Che-Tche je plačal z življenjem svojo zvestobo do katoliške Cerkve. Na nekem zborovanju je videl, kako so ljudje iz strahu pred komunisti omahovali v veri. Ob koncu zborovanja je stopil sam na govorniško tribuno, se pokrižal in nato v doživetem govoru zagovarjal zvestobo Cerkvi. Zaključil je takole: »Sem kitajski katoličan. Ljubim svojo domovino, a ljubim tudi svojo Cerkev... Odločno zavračam vse, kar bi moglo netiti razdor med obema oblastema. Toda če vlada in Cerkev ne bosta mogli priti do soglasja in bodo morali mnogi katoličani prej ali slej iti smrti nasproti, zakaj ne bi tedaj takoj ponudili svojega življenja...?«

Po govoru so ga aretirali in v zaporu je končal svoje življenje.

EDINA SIROTIŠNICA V MALEZIJI

Edino sirotišnico v Maleziji vodi šest francoskih patrov iz Kanade in je v njej 180 sirot. Poleg teh sirot pa se še 700 drugih otrok v istem poslopju uči raznih obrti.

DRŽAVNA BOGOSLOVJA NA ČEŠKEM

Češkoslovaška vlada je ukinila vsa škofijska in redovniška semeništa za vzgojo duhovnikov. Dovolila je samo teološko fakulteto v Pragi in v Bratislavi. Delo fakultet nadzira država, ki določa celo pogoje za sprejem.

Brezbožna vlada si je tako prisvojila nalogo, da vzgaja katoliške duhovnike, ki naj bi postali sužnji njene politike.

22-LETNICO LIGE DOSTOJNOSTI

so slovesno praznovali v Združenih državah. Liga dostojnosti se predvsem bori proti nemoralnim filmom, zato so na ta dan po vseh cerkvah ameriški katoličani slovesno obljubili, da takih filmov ne bodo obiskovali.

NA PORTUGALSKEM

bodo postavili ogromen kip Kristusa Kralja. Visok bo 113 metrov, stroški za postavitev tega kipa bodo znašali 116 milijonov portugalskih skudov, ki so jih darovali portugalski katoličani, pa tudi drugi katoličani v svetu.

SKAVTI

so preteklo nedeljo obhajali obletnico smrti svojega ustanovitelja. Na svetu je sedaj 6 milijonov skavtov.

NA JAPONSKEM

je vera v cvetu. V mestecu Sakai (škofija Ozaka) so v mestnem vrtu postavili spomenik sv. Frančiška Ksaverija in imenovali vrt po njem.

NOVI INDIJSKI ŠKOF

Kardinal Tisserant je v nedeljo 8. januarja podelil škofovsko posvečenje v bazaliki sv. Petra v Rimu monsignorju Sebastijanu Valloppillyju. Novi škof je star šele 41 let in je doma iz Malabarja v Indiji.

VATIKANSKA DRŽAVA

bo prihodnjo nedeljo 22. t. m. slovesno praznovala obletnico ustanovitve Švicarskih straž, ki so najstarejša obstoječa dvorska ustanova na svetu.

DUHOVNIKI V ZAPORU

V Romuniji je 25 duhovnikov na prisilnem delu pri gradnji kanala med Donavo in Črnim morjem. Več desetin duhovnikov in redovnikov je v ječah v Bukarešti, Jileavi in Aiudu.

V ARGENTINI

so katoličani naslovili na vlado »memorandum« t. j. protest proti zakonu o razporoki. Božja ustanova neločljivega zakona brani Cerkev skozi vsa stoletja.

SVETI OČE PIJ XII.

v pismu kard. Štefanu Višinskemu, primatu Poljske, ki je še vedno izoliran od svoje črede podobno kakor zagrebški kard. Stepinac, in škofom na Poljskem sočustvuje s težkim položajem katoličanov in obtožuje vse krivice, ki jih počenja oblast proti njim.

Poslabšan verski položaj

Zadnje čase se ugotavlja poslabšanje verskega položaja v jugoslovanskem delu goriške nadškofije, ki je pod upravo presvitlega msgr. dr. Toroša.

Po določilih cerkvenega prava se morajo vsakotoliko vršiti tako zvane pastoralne konference duhovnikov, pri katerih duhovniki obravnavajo od škofije določena pereča študijska vprašanja pod vodstvom dekanov, ki potem izročijo izdelke škofijskemu ordinariju. Tako so tudi v jugoslovanskem delu goriške nadškofije duhovniki obravnavali v zadnjem času dve vprašanji in sicer: »Kaj zadene po cerkvenih zakonih tiste, ki se polaste cerkvene imovine« in pa »Kaj je misliti o Cirilmetodijskem gibanju, ki ga država ustanavlja za nji vdano duhovščino«.

Razumljivo je, da se je duhovščina zbrala kakor vedno na te študijske sestanke in razpravljala o postavljenih vprašanjih ter izročila dekanom pismene izdelke s pripombami posameznikov.

Človek bi mislil, da taka pastoralna razpravljanja duhovnikov državnih oblasti ne zanimajo, saj se vrše iz leta v leto po vsem katoliškem svetu. Take stanovske konference bi morale biti toliko bolj opravičene v državi, kjer je upeljana ločitev Cerkve od države in kjer vlada tako opevana verska svoboda. Pa ni tako. Zadnje čase, potem ko so se te pastoralne konference izvršile, so politične drž. oblasti stopile v dekanijske urade in zahtevale izdelke obeh navedenih snovi ter jih odnesle kot za državo nevarno propagando.

S temi hišnimi preiskavami niso prizanesli niti presvitlemu gospodu msgr. dr. Torošu. Kaj naj človek k temu reče? To naj bi bila ločitev Cerkve od države in tako zatrjevana verska svoboda?

S tem pa ni vse končano. Sedaj so se začela še zasliševanja po župniščih, kjer hočejo dobiti »zločince«, ki so sestavili tiste odgovore in dodali pripombe, razumljivo v skladu z določili cerkvenega zakonika, mimo katerega katoliški duhovnik ne sme in ne more.

Res je človek radoveden, kako bodo zašili ljudi, ki so zapisali le to, kar pokornemu katoliškemu duhovniku narekujeta vest in pamet.

To pa ni edini znak poslabšanja verskega položaja na Goriškem v Jugoslaviji. Letošnje božično zvonjenje za polnočnico, h kateri je prihitelo izredno veliko število ljudi po vseh duhovnijah, je tudi zabolelo oblasti v državi »verske svobode«. Sedaj zaslišujejo duhovščino in vernike ter bodo vse klicali na urad za prekrške, da jim zasolijo take globe, da se jim v bodoče ne bo več ljubilo v zvonike! Dolžijo jih, da so motili mir noči, tako potreben za javno varnost, kakor da bi bili še v času vojnih operacij!

Vrhu tega slišimo, da je državna oblast izgnala iz Renč misijonarja, ki bi moral voditi sv. misijon, češ da je v vasi nezaželena oseba. Razumljivo! Komunistični oblasti ne more biti zaželen duhovnik, ki prihaja pobijat njihov nauk, da ni Boga in duše! In vendar bi ta oblast hotela veljati za varuhinjo in za oznanjevalko miru in svobode!

Rešil je dvojčka in ju krstil

Vsem je še v spominu strašna povodenj, ki je pred štirimi leti zajela Padsko nižino in povzročila toliko žrtev in škode.

Mala vasica Corné je bila že vsa pod vodo, le vrhovi dreves in strehe hiš so še molele iz strašnega morja umazane in deroče vode. Na eni izmed teh streh je bilo zbranih okoli šestdeset oseb, ki so klicale v meglo in v noč na pomoč. Med njimi je bila tudi mlada mati s komaj rojenima dvojčkoma v naročju. Poveljnik ognjegascev iz Turina Emil Bianchini, je z motornim čolnom končno dosegel nesrečneže in na prošnjo vseh rešil najprej nesrečno mater z otrokoma. Toda vožnja čez naraslo vodovje je bila strašna, dež je bičal v obraz nesrečnežev, pogasil svetilko, tako da je bilo le malo upanja na rešitev. V tem dramatičnem trenutku, ko je smrt gledala vsem v obraz, se je junaški poveljnik Bianchini spomnil na še nekrščena otroka. Z oblastjo, ki ga sveta Cerkev daje vsem v takem obupnem položaju, se je nagnil iz ladjice, zajel vodo ter krstil otroka z edinima imenoma, ki sta mu takrat prišla na um: Renato in Renata. Ko so srečno dospeli do kopne zemlje, so otroka in mater nemudoma odpeljali v bolnico. Poveljnik Bianchini ni imel časa, da bi vprašal za priimek svojih nenavadnih krščencev in zaman je pozneje poizvedoval za njima. Vrnil se je v Turin, pred dnevi pa je dobil razglednico, na kateri sta bili z okorno otroško pisavo zapisani dve imeni: Renato in Renata. Bianchini je bil presrečen, nakupil je igrač in se s prvim vlakom odpeljal proti Rovigu. Tu je res našel v mali vasici Corné srečno družino Angela Balla, katero je rešil gotove smrti, našel tudi dva »krščenca« Renata in Renato, ki sta ga gledala z velikimi, otroškimi očmi, ne da bi se zavedala, da dolgujeta njemu življenje. Bianchini je preživel s srečno družino dva dni in pripovedovanja ni bilo ne konca ne kraja. Od vseh strani so prihajali ljudje in se mu zahvaljevali za njegovo junaško pomoč v dnevih groze in smrti. Bianchini jih ni poznal, le v očeh jim je bral še prestano trpljenje in hvaležnost, da jih je rešil najhujšega.

NEDOSTOJNI FILMI

Jezuitski pater Newett, ki predava na katoliški delavski šoli v Torontu (Kanada), meni, da bi se glede dostojnosti filmov lahko učili pri komunistih. Ko so komunisti ugotovili, da je razbrzdanost mladine nevarna za obstoj družbe, so iztrebili nemoralo iz filmov.

Preseljevanje narodov

Od leta 1912. dalje je moralo prisilno zapustiti svojo domovino 90 milijonov ljudi. Še danes je na svetu 55 milijonov beguncev.

V Zapadni Nemčiji je število prebivalstva preseglo 50 milijonov. Od teh je imelo pred letom 1939 10 milijonov svoje bivališče izven sedanjih državnih meja.

Mesec za mesecem se dotok beguncev iz Vzhodne Nemčije veča, zlasti mladine. Zaradi tega se število prebivalstva v Vzhodni Nemčiji vedno manjša. Sedaj šteje 16 milijonov. Od leta 1949 je pribežalo iz Vzhodne Nemčije 1 milijon 800 tisoč beguncev. Med njimi jih je 2000, ki so pribežali že drugič.

Izseljevanje iz Zahodne Nemčije v Vzhodno je skoraj brezpomembno. Leta 1953 nam da te podatke: v Zapadno Nemčijo 375.700, v Vzhodno 25.000.

(Herderkorrespondenz)

Otroci v kinu

V nedeljo sem šel v župnijski kino. Predvajali so film o razbojnikih. Film je bil zanimiv in v nekaterih delih zelo napet.

Ne daleč proč od mene je sedela mlada mati s svojim sinčkom, ki je imel štiri ali pet let. Da bi ga videli s kakim zanimanjem je sledil in pa s kakim strahom! Česa se je bal? Ves preplašen je mater spraševal, ali se bo glavnemu junaku v filmu posrečilo uiti iz morske globine predno bo ladja eksplodirala. »Bo, mama? pa vidiš, da manjka samo še dvajset minut do enajste ure? (ura, ob kateri bi morala po filmu ladja eksplodirati) kako se bo vrnil? bo počilo?« Take in podobne stavke sem poslušal in opazoval dečka, v katerem je kar mrgolelo zaradi napetosti živcev in zaradi strahu pred nevarnostjo, ki jo je tako živo občutil.

Mati ga je mirila, da se ne bo nič zgodilo; da bo junak srečno ušel; da je neumen, ker se tako boji; da ga ne bo prinesla več v kino, ne da bi prej vedela, kakšen film predvajajo itd.

Vse materine besede niso nič pomagale. Umiril se je šele, ko je videl, da se je junak vrnil srečno iz vode in se tako rešil.

Z materjo sta še naprej ostala v kinu.

Molčal sem in poslušal. Pravilno bi bilo, če bi materi rekel, naj otroka nese domov.

Vidite, kako lahko film škoduje otrokom. Strah, ki ga je ta otrok občutil, mu gotovo ni koristil.

Matere, starši! Pazite na svoje otroke, ki jih pustite v kino!

Lojze

Komunizem v številkah

Vrhunec svoje moči je komunizem dosegel pred letom 1947., ko so mu politične razmere pripravile velik razmah in prestiž in ko so komunisti kot stranka tesno sodelovali z drugimi strankami in gibanji. V zadnjih dveh letih se je pa javno mnenje precej obrnilo proti komunizmu in zato je v nekaterih deželah kot stranka prepovedan. Tako premagani so se morali zateči k prikritemu delu v drugih organizacijah, kjer dobro izpričajo svojo spretnost in žanjejo precejšnje uspehe, zlasti v tako imenovanih »ljudskih frontah«. V svobodnem svetu razpolagajo s 3.600.000 člani. V zapadni Evropi imajo 3 milijone članov in 13 milijonov volivcev. Če se omejimo na Evropo, so številčno komunisti imeli največje uspehe v Italiji in v Franciji, na Finskem in na Islandiji. V drugih državah v zapadnem svetu njihovo število ne doseže 5 odstotkov. Razni dogodki nam povejo, da številčna moč ne pokaže še resnično prave moči komunističnega gibanja. To pomeni, da predstavlja v zahodnem svetu komunizem še vedno resno nevarnost.

Pravijo, da je v Italiji 2 milijona članov komunistične stranke! To pomeni, da bodo ti na ukaz Rusije korakali tudi proti svoji domovini tudi tja čez vzhodne italijanske meje, če bo to v korist komunistični stranki. Pa ti pravijo po Trstu, da predstavljajo sedaj največjo nevarnost za vzhodne meje slovenski duhovniki in zato da je treba nanje paziti, še bolj kot na komuniste.

Televizija v službi resnice

Najbolj priljubljeni in resni so v Ameriki televizijski programi newyorškega pomožnega škofa Fultona Sheena. Letos so se prenosom po ZDA pridružile tudi kanadske televizijske postaje. Programe škofa Sheena prenaša po Kanadi 45 televizijskih postaj. V letošnji jeseni in zimi predava o temi: Življenje je vredno življenja.

Kongresi Kristusa Kralja in Slovenci

Misel na kongres Kristusa Kralja se je porodila pri nas v Sloveniji ob gledanju na položaj katolicizma v svetu, na strašno divjanje brezbožnikov, na narodno razcepljenje katoličanov in njih nemoč nasproti mednarodnim organiziranim nasprotnikom: komunistom, svobodomislecem in prostozidarjem. Katoličani se preveč cepimo po narodnosti; v veri smo sicer edini, toda duhovno in kulturno smo premalo združeni. V nemali meri je temu kriva zaverovanost v lastno narodnost, v njeno zgodovinsko veličino pri Romanih in Germanih, ali pa odpor do tlačiteljev narodnosti, ki se je zaradi zgodovinskih krivic vsesal v Slovane in druge.

Ker smo katoličani predvsem zaradi narodnostnih ozirov tako razcepljeni, duhovno ločeni med seboj, smo tako slabi, brez vpliva. Svetovna politika s katoličani skoraj ne računa. Zato nas je papež Pij XI. v okrožnici »Caritate Christi compulsi« (1932) bodril: »Zaklinjam vse v imenu Gospodovem, naj se vendar združijo v eno enotno, močno armado proti zlohotnim vrstam brezbožnikov, da rešijo človeško družbo«.

To duhovno združenje je najlaže ostvarjati (realizirati) na skupnih kongresih, kjer se sestajajo katoličani različnih narodnosti in držav, se spoznavajo, sklepajo prijateljstva, se posvetujejo o položaju božjega kraljestva na zemlji, snujejo načrte in delajo sklepe.

Te misli so bile predložene predsedniku mednarodnih evharističnih kongresov, škofu Heylenu v Namurju, z vprašanjem, če bi se ne dale združiti z evharističnimi kongresi. Pa je bil prevzvišeni škof mnenja, da to ne gre, ker je na teh kongresih evharistija edini predmet češčenja in obravnav; in tako naj tudi ostane. Mogli pa bi se prirejali v ta namen posebni kongresi, ki bi se naj menjali z evharističnimi. Njih začetki naj bodo majhni, kot so bili majhni evharistični. S časom bi se razvili v mednarodne kongrese.

Ta misel je bila hvaležno sprejeta in kongresi so bili poklicani v življenje.

I. IN II. KONGRES K. K.

Največ zaslug je imela za prve tri kongrese novoustanovljena Družba sv. Janeza (»Johannes Bund«) — misijonska družba »za spreobračanje belih poganov«. Ta družba je imela svoj sedež v Leutersdorfu ob Renu in tu je bil prvi kongres Kristusa Kralja 1928 v dokaj skromni obliki. Sedem narodnosti je bilo zastopanih in je bilo skoraj več govornikov kot poslušalcev. Navzočih je bilo vsega okoli 300 ljudi, med njimi dva škofa in en apostolski administrator.

Od prvega do drugega kongresa so potekla štiri leta. Kot vsaka dobra stvar, so morali tudi kongresi Kristusa Kralja prestati začetne težave. Vsi so sicer idejo pozdravljali, niso je pa mogli izvesti. Vsi poskusi, prirediti kongres kjer koli, so se izjalovili. Končno se je posrečilo prirediti drugi kongres v Berlinu, kjer živi med protestanti okoli 500.000 katoličanov. Prvi berlinski škof dr. Christian Schreiber, izredno goreč in ljubezniv mož, se je zavzel za kongres ob priliki, ko je Johannes-Bund odprl v Berlinu veliko hišo za sirote. Kongres se je vršil v lepi, veliki dvorani. Na ulico pa se v protestantskem mestu niso upali. Udeležencev je bilo nekaj tisoč.

III. IN IV. KONGRES K. K.

Da bi zamujeno popravili, so tretji kongres priredili že naslednje leto (1933) v Mainzu, kjer si je Johannes-Bund pridobil novo hišo za svoj zavod. Tu je bil že velik napredek. Mesto je bilo v znamenju kongresa. Večina hiš je razobesila zastave, vsi listi, tudi liberalni, so pisali o kongresu. Slovesnost se je zaključila z veličastno procesijo po mestu. Navzoči so bili štirje škofje. Tokrat je sv. oče kongres prvič počastil s posebnim pismom. Klene govore prvih treh kongresov je izdal Johannes-Bund v treh knjigah.

Četrti kongres je bil leta 1935 v Salzburgu. Bil je dokaj skromnejši. Govori so bili odlični, vendar niso bili izdani. Med drugimi so govorili: kardinal Innitzer, državni avstrijski predsednik Miklas in madžarski ministrski predsednik Huszar.

Vsi ti kongresi so bili sicer mednarodni, dejansko so se jih udeležili pa predvsem Nemci. Iz drugih držav so bili le zastopniki ali pa male skupine.

V. KONGRES K. K.

Res mednarodni značaj je imel peti kongres 1937 v Poznanju, čeprav udeležba inozemcev ni bila močna. Največ je bilo prisotnih Madžarov in Belgijcev. Nemcem pa Hitler ni dovolil na kongres. Prvič je sv. oče na kongres Kristusa Kralja poslal svojega legata. Bil je poljski kardinal Avgust Hlond. Razen njega so se kongresa udeležili kardinal Kakowski iz Varšave, kardinal Innitzer z Dunaja, kardinal Vredier iz Pariza in okoli 40 nadškofov in škofov. Predmet kongresa je bil: *boj proti brezboštvu.* Tri dni so trajali v veliki univerzitetni dvorani govori in posveti, ki se jih je udeleževalo do 2000 izobražencev. V drugi, še večji dvorani so bila zborovanja Poljakov. Zadnji dan sta se obe skupini združili k skupnemu slavju. Velemesto Poznanj je bilo bogato in slavnostno okrašeno. Na največjem trgu je imel kardinal — legat po veličastnem sprevodu slovesno sv. mašo. Do 150.000 ljudi se je udeležilo slovesnosti. S tisoč in tisoč zastavami so prišli na trg. Popoldne je na drugem trgu bil slavnostni zaključek.

VI. KONGRES K. K. V LJUBLJANI

Tako so se kongresi Kristusa Kralja še dokaj hitro razvili v mednarodne kongrese. Naslednji, šesti mednarodni kongres se je čez dve leti (1939) vršil v Ljubljani. Ljubljana je bila izbrana za ta mednarodni kongres zato, ker je notranji in zunanji položaj v Jugoslaviji bil bolj ugoden kot kje drugje. Pa tudi zato, ker je po zgodnji smrti prvega stalnega predsednika kongresov Kristusa Kralja, škofa Schweiwilerja v St. Gallenu, prevzel predsedstvo teh kongresov ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Le-ta je storil vse, da bi se šesti kongres vršil dostojno: na mednarodni višini in bi bil v čast slovenskim katoličanom in drugim katoličanom v Jugoslaviji.

Namen VI. mednarodnega kongresa je označil škof dr. Gregorij Rožman v svojem začrtanem govoru na kongresu takole: »*Vse obnoviti!* Obnoviti je treba, kar je zastarelo, obolelo, da ne more vršiti od Boga naloženih nalog in ne doseči od Boga postavljenega namena.« Obolelo je premnogo duš, ki nimajo več krščanskega življenja, obolele so družine, ki so se Bogu odtujile, oboleli so narodi in države, ki več ne priznavajo Kristusovega kraljestva.

Tudi na ta kongres je sv. oče poslal svojega legata kardinala Hlonda. Poleg njega so se kongresa še udeležili beneški patriarh in kardinal Piazza in do 25 nadškofov in škofov, predvsem iz Francije, Italije, Romunije, Bolgarije, Madžarske, Poljske, Egipta, Švice, celo iz Urugvaja in s Kitajskega. Prisotni so bili katoličani iz 20 držav in narodov. Kongres je poleg domače vlade počastilo tudi več diplomatskih zastopnikov tujih držav.

Tudi v Ljubljani se je kongres vršil več dni s predavanji in pobožnostmi, slavnostno igro o kraljestvu božjem in slovesno mašo papeškega legata, kateri je na Stadionu prisostvovalo preko 100.000 ljudi.

Šesti kongres Kristusa Kralja v Ljubljani od 25. do 30. julija je mnogo pripomogel k medsebojnemu zbližanju katoliških narodov. Upostavili in poglobili so se stiki med znanstvenimi in organizacijskimi sodelavci v vseh krščanskih deželah.

Poročilo o tem mednarodnem kongresu Kristusa Kralja je z govori odličnih osebnosti izšlo v začetku leta 1940 v posebni slovenski knjigi, ki ji je uvod napisal predsednik stalnega odbora kongresov Kristusa Kralja ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman s temi značilnimi besedami:

»Šesti mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani je bil kakor svetel žarek v težkem času, ki je napovedal človeštvu nove vojske, uničevanje in smrt.

Pomen te odlične mednarodne prireditve za vse katoliške narode in posebej za nas Slovence bomo mogli jasno razpoznati šele v prihodnosti.

V tej knjigi so zbrani govori šestega mednarodnega kongresa Kristusa Kralja, vsi prevedeni v slovenščino, da bi bogate in plodne misli, ki so jih odlični in učeni zastopniki raznih narodov na kongresu povedali, mogli vsi Slovenci razumeti ter jih sprejeti za vodilo svojega delovanja in življenja.

Bodi torej ta knjiga kakor zakladnica, iz katere bomo zajemali prava načela in zdrave smernice v srečnih dneh in v temnih urah preizkušenj. Kristus Kralj, čigar slavi naj služi življenje posameznika in naroda, blagoslavljaj avtorje govorov in čitatelje...!«

VII. KONGRES K. K. - LETOS

Stojimo pred sedmim mednarodnim kongresom Kristusa Kralja, ki se bo vršil to leto (1956) verjetno v Evropi. Kot priprava nanj se je lansko leto 1955 od 3. do 7. avgusta vršilo večje zborovanje v Leutersdorfu ob Renu. Temu zborovanju je predsedoval trierski škof dr. Matija Wehr, vodil pa je zborovanje generalni superior Družbe sv. Janeza p. Peter Appel. Zborovanje je bilo združeno z zelo zanimivimi predavanji o vlogi laika v Cerkvi, o apostolatu, o reševanju družine ter s pobožnostmi ter javnimi manifestacijami. V osrednjem odboru tega zborovanja so bili zastopniki raznih držav: Nemčije, Luksemburga, Belgije, Holandije in Švice. Z zborovanja so poslali pozdrav tudi predsedniku stalnega odbora za mednarodne kongrese Kristusa Kralja, prevzvišenemu g. škofu dr. Gregoriju Rožmanu.

Delovni kolektivi v Jugoslaviji

Jugoslovanski komunistični režim s samozadovoljstvom in ponosom kaže delavstvu v svobodnem svetu, kako je v socialistični Jugoslaviji, zgrajeni na Tito-Kardeljevem posnetku marksizma, dejansko celoten skupek delavčevih problemov v rokah delavcev samih. Glasom jugoslovanske komunistične propagande je v tej deželi uvedeno popolno in neodvisno samoupravljanje podjetij po delovnih kolektivih, ki samoupravno odločajo o vseh vprašanjih podjetja, prav posebno pa o onih vprašanjih, ki neposredno ali posredno prizadevajo delavca samega. Širili so se tudi glasovi, da so ti delovni kolektivi tudi lastniki podjetij. Pri odločanju kolektivov da vlada popolna svoboda in da so njihovi sklepi dokončni.

Demokratični svet je z zanimanjem prisluhnil tem in takim novicam iz »neodvisne« komunistične dežele. Reklo se je: »Saj to, kar imajo v Jugoslaviji, ni komunizem, marveč nova oblika demokratičnega socializma«. Da so jugoslovanski komunisti po svetu na široko šarili z namigavanji, da je delovni kolektiv najlepši dokaz, kako dobro je mogoče najtesnejše sodelovanje med Tito-Kardeljevim tipom komunizma in med socialno demokratičnimi gibanji po svetu. Na ta način so delovni kolektivi v Jugoslaviji služili jugoslovanski veji svetovnega komunizma pri političnem miniranju zoper — komunistične enotnosti v svobodnem svetu in so do gotove mere to svojo nalogo tudi učinkovito opravili.

Pod tem vidikom dobivajo jugoslovanski delovni kolektivi še poseben in izrazit političen pomen. Zato ne bo napak, če si jih ogledamo ob najnovejših podatkih in poročilih iz Jugoslavije ter jih prikažemo v pravi luči. Pokazalo se bo, da je v resnici s temi delovnimi kolektivi marsikaj drugače, kakor bi kdo na prvi pogled mislil.

KAKO JE V RESNICI

Na podlagi informacij, ki jih priobčuje »Informatorov Priručnik za kadrove«, God. II, broj 1 iz 1955 pod zaglavjem: Radnički savjet, pravno-organizaciona pitanja, se more ugotoviti sledeče (dobesedno v slovenskem prevodu): »Glasom čl. 1 osnovnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj od strani delovnih kolektivov, ti kolektivi upravljajo, kot obče narodno imovino, tovarne, prometne, trgovske, kmetijske, gozdarske, komunalne in druge obrate v FN RJ. Delovni kolektivi ne uživajo lastninske pravice nad tem premoženjem. Glede na to, da so ti obrati obče-narodna imovina, morajo in dejansko tudi pripadajo edinole celotni družbi (t. j. državi, op. prevajalca). Delovni kolektivi upravljajo v imenu družbe, ne pa kot lastniki... posredno s pomočjo posebnih organov — delavskih svetov in upravnih odborov.«

Delavski sveti izdelajo za vsako podjetje tarifni pravilnik, ki določa za vsako delo posebno plačo. (Pri tem je treba omeniti, da plače niso enake za vse vrste dela, ampak za vsako vrsto različne, kakor jih je delavski svet za svoje podjetje določil). Pri določanju plač morajo delavski sveti upoštevati vrednost dela in pa presežek dela (dobiček-Mehrwert), kakor tudi tako zvano normo, ki jo mora vsak delavec doseči, če hoče dobiti polno plačo po pravilniku.

Imenovani Priručnik, po katerem so ti podatki posneti, pravi nato dobesedno: »Delavski svet uveljavi tarifni pravilnik sporazumno z okrajnim ljudskim odborom in s sindikalno organizacijo«. Iz tega sledi, da tarifni pravilnik nadzorna oblast, t. j. okrajni ljudski odbor, lahko odobri ali pa odkloni. In v tem grmu tiči zajec. Okrajni ljudski odbori so trdno v rokah komunistične partije, ki ima na ta način absolutno, zakonito zajamčeno pravico, da odločbe delavskih svetov kontrolira in o njih dokončno odloča.

Po zadnjih poročilih iz Slovenije so v preteklem letu (1955) okrajni ljudski odbori večino tarifnih pravilnikov zavrnili, iz enostavnega razloga, ker so predvidevali povišek delavskih plač. Seveda so ti pravilniki določali tudi zvišanje plač direktorjem podjetij. Okrajni ljudski odbori so zvišane plače direktorjem pustili, delavcem pa zvišanje črtali ali znižali.

(Konec prihodnjič)

Hvala za pojasnilo!

Gre za članek »Primorskega dnevnika« 20. 1. 1956., ki je natisnjen ob robu tretje strani. V tem članku so nekatera pojasnila na naše trditve, ko smo v članku 12. 1. 1956 hoteli povedati, kakšno stališče so zavzeli do novice o papeževem videnju, o papeževi božični poslanici in o papeževem govoru o porodu brez bolečin. Gre v glavnem za ta pojasnila:

1. da smo s člankom zadeli v polno;
2. da je bil njihov članek o papeževi »viziji« dejansko prav dober;
3. da so prav dobro obrazložili svoje stališče do papeške in verske problematike;
4. da je po njihovem mnenju moderna misel s to problematiko opravila že pred najmanj štirimi stoletji;
5. da se svetopisemske vede ne razvijajo, ampak tolmačenje tega kar stoji v svetem pismu;
6. da je tako tolmačenje jalov napor cerkvenih oblasti, da bi vskladile sveto pismo z odkritji moderne znanosti;
7. da za znanost ni nič ustvarjenega, ampak da se vse venomer ustvarja;
8. da se v verska vprašanja ne vtikajo;
9. da versko problematiko prepuščajo nam.

Naša dolžnost je, da se »Pr. D.« za ta pojasnila lepo zahvalimo.

A imamo še eno dolžnost. Članek namreč zahteva tudi od nas nekaj pojasnil.

Dolg je torej sedaj na naši strani. Na svidenje!

Dr.

KORIST POSTA

Ko je papež Urban V. hotel omiliti postno postavo, so kartuzijani poslali k njemu 27 menihov, da bi ga prepričali, da post ne škoduje, ampak koristi telesu. V tej deputaciji je bil najmlajši menih star 88 let, ostali pa do 95 let. Ko je papež Urban V. videl suhe in zdrave postave menihov, ki slove po strogem življenju, zlasti po postu, je odstopil od svoje namere.

„Vera in dom" v novem letniku

Izšla je »Vera in dom« za leto 1956. Ta revija stopa v osmo leto svojega obstoja ter v tretje, odkar je združila Slovence s Koroškega, Goriškega in Tržaškega.

Ko prelistamo to prvo številko, opazimo dober napredek. Že naslovna stran se nam predstavlja z novim motivom: s sliko Groharjevega »Sejalca«. »Naslovna slika, takole pravi uredništvo, ni nikakor slučajna. Tudi za naprej hoče biti naša kulturna revija podobna kmetu-sejalcu, ki seje zdravo seme v odprte brazde... Narodu z živo kulturno voljo se odpira bodočnost, kulturno brezbrižnemu ljudstvu pa je zapisan znak smrti na čelu.«

Po bežnem pregledu vidimo, da si je ta »mesečnik za družino in prosveto« postavil v tem letniku posebno nalogo: vzbujati in oživljati v zamejskih Slovencih narodno zavest. To prepričanje nam da članek prof. J. Peterlina: »Moja Domovina«, ter dr. Slaparja »Slovenec sem«, katera ne bosta samo slučajna prispevka, temveč podobni članki bodo nadalje pokazali lepoto slovenske zemlje ter osvetljevali narodnost v luči vere.

Novost za revijo je ponatis zanimivega in privlačnega romana: Luč z gorà, ki je mnogim že znan; izhajal bo vse leto. Priporočamo ga vsem, predvsem mladini, da ga redno berejo, ker je vzgojen in zabaven.

Nadalje se deli revija v tri glavne dele:

PESMI — v katerih so zastopani V. Polanšek (Naša zemlja), Bruna Pertotova (Šum morja in Gorske meglice), S.ra iz Trsta (Nekoč in zdaj), Slavko iz Trsta (Ptičke), Vesna iz Trsta (Slovo), Darko (Že pada žar večerni).

V POVESTIH pa beremo dela Draga Štoke (Tomaž in njegova pravica), Mojce Senčarjeve (Ob maturitetnem spričevalu), Adele Spekonja (Malo življenje). Poslednja je vesela povest beneškega tipa, ki se bo nadaljevala.

Sledi KULTURNI OBZORNIK, kjer beremo razpravo Dušana Jakomina »O tisku in njegovem pomenu« ter Peterlinovo »Iz naše umetnostne zakladnice«. Ob robu pa so nam dane ocene naših knjig ter kulturne vesti s Primorskega. Revijo zaključijo ženski kotiček pa razne zanimivosti.

Naj pride v vsako zavedno družino ta revija! Zavedajmo se, da smo v dobi, ko slovenski katoličani ne smemo spati. Današnji dogodki, nam ne preveč naklonjeni, nas morajo obdržati v stalni čuječnosti. Stalno moramo biti na tekočem o vsem, kar se dogaja okrog nas. Naša katoliška in narodna zavest se meri po tem, če prihaja v družine katoliški slovenskitisk.

»Vera in dom« nam kaže v slikah in v besedi bogastvo našega izraza in naše omike. S tem se lahko tudi mi ponašamo in ne samo drugi narodi. Ali hočemo mi danes prezreti ta živi studenec čiste vode? Ne! To bi bilo izdajstvo. Naši izobraženci naj bodo v tem prvi. Zato pričakujemo, da se bodo v tej naši reviji oglasili drugi priznani literati v zamejstvu, ker bi ne bilo prav, če bi stali samo ob strani in kritizirali delo drugih.

Bodimo čuječi, ker živimo v dobi, ko se moramo vsi boriti, da nam ostanejo nedotaknjena naša dva največja ideala: Vera in Dom.

—nk

20.000 člankov

Neutrudni francoski pisatelj, duhovnik Pierre L'Ermite, ki je dopolnil 90 let in je v življenju napisal nad 20.000 člankov, objavlja sedaj dnevnik z naslovom: »Moja roka v tvoji roki«. V tem primeru ne gre za navaden dnevnik, ampak bolj za spomine njegovega plodnega 90-letnega življenja. Vse pripoveduje kot da gre za kakšno tretjo osebo. Bralca tako pritegne, da obžaluje, da je branje prekratko.

Ko pisatelj premišljuje svoje življenje, vidi povsod roko božje Previdnosti, ki je vodila njegove korake. Zaprla mu je vse tiste poti, po katerih ga je vleklo srce. Razblinili so se vsi njegovi načrti za bodočnost.

Le redko v življenju je Pierre L'Ermite delal tisto, kar je želel. Navadno je moral delati ono, česar ni hotel. In je prav tako, pravi on, ker Bog bolje ve, kaj je prav.

Čital sem težko besedo sv. Avguština: »Duhovniška čast je tako težka, da bi težila celo angelska ramena.« In še težje so one od sv. Vincencija Pavelskega: »Če bi vedel, kaj pomeni biti duhovnik, bi nikdar ne dovolil, da me posvetijo...« Tudi Pierre L'Ermite se je bal duhovništva, pa je vseeno postal duhovnik in še kakšen duhovnik!

Hotel je biti profesor in tudi že prejel imenovanje, pa je umrl njegov oče 1 mesec pred mašniškim posvečenjem in je potem šel v dušno pastirstvo, kamor ga ni vleklo.

Potem je imel na razpolago, da si izbira župnijo. Upal je, da bo prišel na lepo župnijo, a drugi dan so ga poslali v Clicky, delavski trg, kjer ga je čakalo težko delo... In tako je bilo vedno.

Kot mlad duhovnik je občudoval župnika Lesetra, ki je vsako nedeljo ob 11h govoril v mestni cerkvi. Čudil se je njegovi točnosti. Ni mogel razumeti, kaj more povedati izbranemu občinstvu vsako nedeljo, da ga pritegne. Zdelo se mu je nemogoče, da bi ga posnemal. Ko pa je postal župnik, je ravnal enako, samo da je napisal vsak teden še en članek in skoraj vsako leto eno knjigo. Vse je mogoče storiti s pomočjo božje milosti.

Ko pregleduje svoje življenje, priznava povsod božjo roko, celo v malenkostih, a ki so kasneje bile odločilne. Na tem prepričanju je slonelo njegovo življenje. »Nevidni, vsemogočni Prijatelj zvesto bedi nad njim... «

Njegovo življenje je torej vodila neutrudna ljubezen. Zadnja njegova knjiga je izraz hvaležnosti do Boga, Stvarnika. Sedaj, ko je prišel do konca svojega življenja, govori s sv. Martinom: »Ne branim se dela!«... Delo! Vedno je rad delal...

Njegovi romani so prevedeni v neštete jezike. Nekateri so dosegli 200 in celo 250 izdaj. Več njegovih del imamo v slovenščini: Velika prijateljica, Žena z odprtimi očmi, Dekle z zaprtimi očmi, Kako sem ubila svojega otroka, i. dr. L'Ermite je med najbolj čitanimi in občudovanimi pisatelji. Lahko rečemo, da ni nekoliko izobraženega Francoza, ki ne bi tedensko čital njegovih člankov v dnevniku »La Croix«, pri katerem sodeluje že nad 60 let. Tudi v tem je dosegel svojevrstni časnikarski rekord.

Protestanti v Trstu

V tržaškem mestu deluje sedaj 18 raznih protestantskih sekt. Nekatere so zelo delavne bodisi s konferencami, kakor tudi s tiskano besedo.

Ta propaganda je zelo razvita tudi med slovenskim prebivalstvom.

Pazimo in ne pustimo se premotiti od tistih, ki sejejo slabo seme v Kristusov vinograd.

Tržaški Breg

V dveh tržaških vaseh obhajajo opasilo svetega Antona-puščavnika: v Borštu in na Prebenegu. V Borštu je to zelo tradicionalen praznik, ki bi mu lahko rekli zimski izlet Brežanov. Naj bo kakršnokoli vreme, vidiš ta dan v cerkvi in po vasi do poznega večera iz sosednjih vasi vse polno ljudi. Stari znanci se srečujejo, pozdravljajo in menijo o vsem, saj je vsaj za nekatere sredi zime veliko več časa kakor poleti. Z veseljem tudi zapišemo, da pridejo vsi ti mnogi gostje poleg vseh domačinov počastit borštanskega patrona tudi v župno cerkev, kjer je vsako leto slovesna služba božja s tremi duhovniki.

Na Prebenegu pa obhajajo sv. Antona na nedeljo po 17. januarju. Na veliko veselje vseh se zopet poživlja prebeneški cerkveni zbor, ki ima lepo število dobrih glasov. Kakor se je zelo izboljšal cerkveni zbor v Dolini, tako želimo, da se trajno dvigne tudi zbor na Prebenegu. Po popoldanski pobožnosti so Prebenežani kar dvakrat napolnili svojo vaško dvorano in z največjim zanimanjem gledali barvane slike o Brezmadežni in o prazniku grozdja v Boljuncu. Na prazniku grozdja v Boljuncu nastopijo vsako leto tudi Prebenežani, saj raste na tem hribu zelo dobro vino. Sicer ga je malo, a težko najdeš boljšega v vsem Bregu. Prav bi bilo, da bi videli te zanimive slike v vseh brežanskih vaseh. Nekaj večerov pred Prebenegom so jih videli v Dolini.

Vmes med veselimi in prazniškimi dnevi pa se oglašajo mrtvaški zvonovi in včasih kar naprej brez prestanka. Prejšnji teden, ko so v Borštu pokopavali zaslužnega cerkvenega pevca Zobca Mohorja, je istočasno zvonilo mrtvemu v Riemanjih in na Prebenegu in kmalu nato v Boljuncu. V mirnih dnevih kakor so sedaj je ves raztegnjeni Breg kakor ena župnija in se slišijo zvonovi od vseh strani. Poleg vsega veselega in žalostnega nas spominjajo, da »čas beži in mi se staramo«, kakor tako radi ponavljajo znani pregovor v neki veseli vasi veselega tržaškega Brega.

Spet globe našim mlekaricam

Te dni so po nekaterih naših vaseh deževale »multe« na naše mlekarice. Zagotavlja se jim tudi, da bodo postale slavne z objavo njihovih imen v dveh časopisih. Zakaj?

Julija meseca lanskega leta so jih policaji »lovili« po mestu in jim merili mleko. Ugotovili so, da mleko ni takšno, kot ga oni zahtevajo. Pri nekaterih je manjkala le majhna, neznatna količina maščobe, pri drugih malo več. Pravica je vse enako obsodila in jim naprtila nič manj kot 27 tisoč lir globe in stroške za objavo v listih, pa naj so imeli boljše ali slabše mleko, večjo ali manjšo količino mleka. Tako pravica, ki je za vse enaka.

Ne bomo se spuščali v vprašanje, če naši kmetje poberejo kaj smetane in koliko je poberejo, je to dovoljeno po vesti ali ne. Dejstvo je, da so bile mlekarice prehudo kaznovane in da se čutijo kaznovane po krivem. Vsi vemo, da nimajo vse krave enakega mleka in da je to odvisno od živine in od krme.

Po našem mnenju naj bi oblast drugače nadzorovala prodajo mleka. S takimi globami so razburili naše kmete, jim jemljejo veselje do kmečkega dela in jih silijo v mesto, da pomnožijo že itak visoko število brezposelnih. Ljudje so mnenja, da je kaj drugega za kulisami kot sama skrb, da bi Tržačani pili pristno mleko. Straši jih Marzotto kot male ribe veliki morski pes.

Živinorejci se tudi upravičeno vprašujejo, kako to, da so jih oblasti do sedaj tako hvalevredno podpirale z visokimi denarnimi vsotami, da so si lahko sezidali lepe hleve, in si kupili precej nove živine iz Švice in Tirolske, sedaj pa obratno jim te podpore odjemljejo s tako visokimi globami, da je človeka kar strah.

Prizadeti so se ob tej priliki zatekli k raznim gospodarskim ustanovam, da bi jih ščitile ali vsaj kaj svetovale. Naleteli so na gluha ušesa. Ali je kaj čudnega, če se ljudje čutijo brezpravne in brez moči, če ne naletijo na razumevanje niti tam, kjer bi bilo to pričakovati iz narodnih vidikov?

Ali se zavedajo, da je ravno kmet najbolj trden in zvest čuvaj narodnih vrednot? Pod rdečo svobodo ima naš kmet svoje težave in velike, pa tudi pod zapadno svobodo ni brez njih.

Sv. Marija Magdalena

V četrtek 12. jan. je tu pri nas za večno zatisnil oči g. Kerševan, oče obeh misijonskih bratov Kerševanov, ki že vrsto let delujeta v Belgijskem Kongu. Lepo je živel in lepo je umrl. Na praznik sv. Treh kraljev je učakal še svoj 85. rojstni dan, teden nato 12. jan. je mirno v Gospodu zaspal, previden z vsemi sv. zakramenti. — Njegovi družini, zlasti obema sinovoma misijonskima bratoma, ki sta oba bila odsotna, naše iskreno sožalje, rajnemu očetu pa večni mir.

Bazovica

Preteklo nedeljo je Podporno pogrebno društvo imelo svoj vsakoletni občni zbor. Podobnih društev najdemo na Primorskem v več krajih. Pri nas deluje že veliko let in je v veliko materialno pomoč, ko smrt potrka na vrata. Ima 230 članov. Društvo namerava zidati stavbo, ki bo služila za skladišče društvenega inventarja. To bo zlasti potrebno, ko si bo društvo nabavilo še pogrebni voz.

Tudi »Klubi« so zdaj zelo delavni. Pogostoma »sejejo«. Klubi so pri nas male domače banke — pustne kase — pri katerih si naši mali ljudje hranijo ali izposojajo denar, pa kar po domače. Pameten in moder je bil tisti, ki jih je zamislil. Možje in fantje imajo več klubov, žene svojega, ravnotako tudi dekleta. Pred pustom morajo dolžniki denar povrniti, da ga lahko klub vrne svojim članom. Ob tej priliki imajo klubovci pustne večerje, na katerih pojedo vse globe in obresti. Nič bi ne škodilo, če bi včasih dajali v dobre namene.

Te dni nas je presenetila in ogorčila vest, da so sneli s šole tablo s slovenskim napisom: Osnovna šola. Zvedeli smo, da se enake stvari godijo tudi drugod. En dan zahtevajo dvojezične napise, drugi pa samo v državnem jeziku. Hudi so, ker imamo po šolah razobešene samo slike naših slovenskih kulturnih delavcev. Če postavimo vse to v zvezo z določbami zakonskega načrta za slovenske šole, je lahko uvideti, da nam hočejo pripraviti prav lepo bodočnost.

Prosvetno društvo iz Lokve želi gostovati v naši dvorani. Bratom z onstran meje bomo radi ugodili in jih z veseljem sprejeli, če bo le mogoče dobiti vsa potrebna dovoljenja.

470 novih stanovanj v goriški pokrajini

Minister za javna dela Romita je sporočil goriški pokrajinski federaciji, da je bila odobrena gradnja številnih ljudskih stanovanjskih hiš. Hiše bo sezidala UNRRA-Casas in sicer je določenih od skupnih 470 stanovanj, 65 za Gorico, 150 za Tržič, 60 za Škocijan, 70 za Štarancan, 50 za Gradež, 60 za Ronke in 15 za Zagraj. Nekaj stanovanj bo zgrajenih tudi v Pevmi, Štandrežu in Podgori. Stanovanja so namenjena predvsem tistim, ki žive po jamah, barakah in nezdravih stanovanjih.

Prezgodnja smrt

Pretekli ponedeljek je v petdesetem letu starosti umrl v Gorici profesor risanja in akademski slikar g. Romej Kocjančič. Bil je briški rojak, doma iz biljanske fare. Kot profesor je poučeval na slovenskih srednjih šolah v Gorici in v Trstu. Kot akademski slikar je žel priznanje tudi v italijanski javnosti, saj je svoje slike razstavljal v Milanu in drugod.

Naši najmlajši ga poznajo tudi po slikah v »Pastirčku« prejšnjih let.

Pogreba se je udeležilo mnogo profesorjev in dijakov. Zadržanega šolskega skrbnika je zastopal ravnatelj učiteljišča dr. J. Nemec. Pokojnemu profesorju daj Bog večni mir, sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Gostovanje Bazovčanov v Gorici

Z veseljem smo sprejeli vest, da bo v nedeljo 22. januarja gostoval v Marijinem domu na Placuti »Bazoviški oder« z lepo igro »Vest, ali človek, ki je umoril«. Polno zasedena dvorana je pokazala zanimanje naših ljudi tudi za resnejša dela in pa željo po vedno tesnejših stikih med dramatskimi družinami in med našimi ljudmi sploh.

Po pozdravnih besedah g. predsednika SKPD so nastopili Bazovčani in nas že s prvim dejanjem pridobili, da smo z živim zanimanjem sledili odrskemu dogajanju. Globoka in pretresljiva igra nam je odkrila eno izmed tisočerih dram vojne. Človek, ki je v boju umoril svojega sovražnika, ne more najti več miru. Grizoča vest ga pripelje na dom umorjenega; a njegova želja, da bi se tu izpovedal in zadostil za svoj »zločin«, postaja iz dneva v dan slabotnejša spričo prijaznosti in naklonjenosti, ki mu jo izkazujejo starši umorjenega. Le zaročenki umorjenega prizna svoje dejanje, prizna tudi, da nima več poguma živeti. Ona ga prepriča, da s smrtjo ne bo zadostil pravici, temveč le z življenjem, ki naj bi imelo le en namen: staršem, ki gledajo v njem najboljšega sinovega prijatelja, nadomestiti umorjenega.

Čeravno ta konec ne prepriča popolnoma, je igra polna lepih, globokih misli in iskrenega stremljenja po prijateljskem sožitju med narodi.

Igralci so svoje vloge dobro podali. Zlasti je bila doživeto podana vloga glavnega igralca, Francoza Loraina. Nič manj doživeto in prepričevalno nista svoji vlogi odigrali mati in zaročenka umorjenega Nemca Hermana. Igralci in režiser g. Albert Miklavec zaslužijo resnično pohvalo za tako dobro podano, zahtevno odrsko delo. Goričani jih bomo ohranili v hvaležnem spominu obenem z željo, da bi nas še kdaj razveselili s svojimi nastopi.

Državna pomoč Vzhodni in Zahodni Benečiji

Predsednik republike je s posebnim dekretom vključil Nadiško in Tersko dolino v pasivna gorska področja in jima odobril 2 milijardi lir podpore. Prebivalstvo obeh dolin je z velikim veseljem sprejelo to vest, saj so njihove potrebe res velike in jim more pomagati le izdatna pomoč. Videmski prefekt bo v ta namen ustanovil konsorcij, ki bo upravljal fond 2 milijard lir. Konsorcij bo tudi izdelal načrt za izboljšanje cestnega omrežja, napeljavo vodovoda, izboljšanje živinoreje in za izpeljavo sistematičnega pogozdovanja.

Prebivalstvo obeh dolin si veliko obeta od te pomoči in upanje je, da bodo za to postavljeni smotrno in pravično upravljali zaupani jim fond.

Sovodnje

»Sočina« dopisnik iz Sovodenj se zelo zanima za prispevke za cerkveni pod, kot da bi bil on dal največji prispevek za to, kar pa dvomimo, če je dal kaj ali nič. Spi pa lahko brez skrbi, ker od teh prispevkov se ne bo zgubila niti ena lira, čeravno je majhna.

Vprašamo istega dopisnika, če mu ni od starosti spomin omedlel in je pozabil koliko prostovoljnih prispevkov so pobirali razni aktivisti v minilih letih in še celo ko so bili tu zavezniki. Takrat nobeden ni povedal, koliko je bilo nabranega, in kam je vse to šlo. Po vojni je bilo ustanovljeno prosvetno društvo »Primorska zvezа«, če še obstoja ne vemo. To društvo bi moralo imeti vsakoletni občni zbor v svrho odobritve računov od strani vsega članstva. Vprašamo: koliko takih občnih zborov je imelo omenjeno društvo?

Še marsikaj bi radi vprašali omenjenega dopisnika, a to ob drugi priložnosti, naj bo le pripravljen.

Dve smrti v vasi. V nedeljo dne 22. t. m. je umrla Marija Batistič, po domače Nanca Batiščeva, imela je 86 let, bila je najstarejša oseba v vasi.

Drugi dan je nenadoma umrla Frančiška Pahor, v starosti 63 let, po domače Franceka Stazinerjeva, bolehala je že več časa na srcu.

Pokojnicama mir in pokoj v domači zemlji, ostalim v družini izrekamo naše sožalje.

Števerjan

Domačine, ki jih je preveč razburil članek o begunskih podporah v predpretekli štev. »Demokracije«, opozarjamo na »Pojasnilo«, ki ga je priobčila »Demokracija« v naslednji številki.

24. t. m. se je sestal odbor šolskega patronata v Števerjanu, da izvoli novega predsednika in tajnika odbora, ker sta se gospa Maraž Nada, predsednica, in g. učitelj Emil Vogrič, tajnik, odpovedala svojemu mestu zaradi preselitve. Novi predsednik je g. Ciril Klanjšček in tajnik g. učitelj Joško Marinič. Novima voditeljema društva v korist našim revnim šolskim otrokom voščimo obilo uspeha!

*

Pred tednom je nadzornik šolskih kuhinj zahteval prekinitev naše šolske kuhinje, zaradi nereda. Prosili bi oblast, naj ima v tem oziru pri nas veliko več razumevanja kot drugod, kjer imajo trgovine bolj pri rokah. Upamo, da bo šolska kuhinja čimprej zopet nudila malo gorke hrane našim otrokom.

V petek zvečer ob 6h in pol bo v števerjanski šoli pod imenom tukajšnje čitalnice goriški šolski patronat predvajal film »Sneguljčica«.

OBVESTILA

PRIHODNJI TEDEN V GORICI: v sredo 1. februarja ob 8h zvečer mesečni sestanek za žene pri Sv. Antonu. V petek 3. febr. ob 6h sv. maša pred Izpostavljenim sv. R. T. v stolnici, ob 7h pri Svetem Ivanu. Zvečer ob 8h ura molitve pri Sv. Antonu. V soboto 4. febr. ob 6h pobožnost prvih sobot v stolnici.

II. SLOVENSKI VEČER V TRSTU. Slovenska prosveta v Trstu opozarja, da bo II. slovenski večer v ponedeljek 30. januarja. Med nas pride že znani predavatelj Vinko Zaletel iz Celovca, ki se vrača skozi naše mesto iz Amerike. V Ameriki je obiskal naše rojake po ZDA in Kanadi, kjer je povsod imel uspela predavanja z lepimi barvnimi slikami naših krajev in s svojih potovanj po svetu. Opozarjamo na ta izredni večer, ki bo 30. jan. ob pol osmih zvečer v dvorani Marijinega doma v ulici Risorta 3.

RODITELJSKI SESTANEK. Ravnateljstvo Nižje srednje šole s slov. učnim jezikom v Gorici napoveduje za nedeljo 29. t. m. ob 10. uri roditeljski sestanek, ki bo v prostorih Nižje srednje šole v ulici Randaccio in na katerega vabi vse starše, ki imajo svoje otroke na tej šoli.

BAZOVIŠKI ODER uprizori v Marijinem domu ulica Risorta 3 v Trstu v nedeljo ob 17.30 dramo v štirih dejanjih

VEST ALI ČLOVEK, KI JE UMORIL

Nastopita tudi mešani in ženski zbor iz Bazovice.

DAROVI ZA SIROTIŠČE: N. N., družbenica iz Gorice 3000; N. N. 1000; dr. V. B., Rim 2500; g. Štefan in gospa Palmira Viatori ob priliki srebrne poroke 10.000 L.

Vsem blagim dobrotnikom naj dobri Bog tisočkratno povrne, mi pa se jih bomo spominjali v molitvi.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Jos. Spillmann: 4

DED IN VNUK

Te besede starega moža so se kakor mora ulegle na prsi uboge gospe. Saj prav ta večer, da, vsak hip mora priti ta duhovnik, ta sin, ki je o njem stari Worthington govoril. Kaj bo, če ga oče zagleda! Vsa se je tresla pri tej misli. Brž je sklenila, da mora starega gospoda na ta slučaj pripraviti. S tresočim se glasom je torej vprašala: »In če bi vaš sin, gospod Tomaž, zares prav nocoj semkaj prišel — kaj bi vi storili?«

»Kaj bi jaz storil? Pri Bogu, tega ne vem. Ampak niti eno uro ne bi smel ostati pod to streho.« Naenkrat pa je planil pokonci. Neka slutnja ga je obšla. Krčevito je zgrabil roko svoje svakinje: »Povejte, pa menda ni prav on tisti duhovnik, ki ga pričakujete, da vam bo nocoj maševal?«

»Da, na temle oltarju bo vaš sin nocoj prvič v očetovi hiši opravil sveto daritev. Vsak trenutek ga pričakujem.«

»Ha!« se je starec udaril v čelo. »To ste torej zasnovali! In če biriči, ki ga gotovo že vohajo, vdero v našo graščino? Ali naj z njim vred tudi nas zgrabijo? Ne boš! Takoj grem doli, da zapremo vrata. Nihče naj nocoj ne vstopi čez naš prag!«

Sir Rihard je hotel oditi, ali gospa ga je zadrževala: »Ostanite tu! Nikar ne storite nič nepremišljenega! Ali ne slišite, kako zimski vihar loputa z okni? Na smrtni postelji bi vam vest očitala: Duhovnika, da, lastnega sina sem ob taki uri izpod strehe zapodil! Berite tele vrstice! Od gospoda Tomaža so. Kako se veseli in kako hrepeni, da bi spet videl rojstno hišo!«

Starec ji je iz rok iztrgal pismo in ga je v ogenj vrgel: »Tako! Ni še zadosti nesreče? Zdaj naj bi še izdajalska pisma našli v naši hiši? Pustite me — vrata zapremo — sreča naše rodbine je v nevarnosti.«

»O, še kaj več je v nevarnosti,« je z gorkim sočutjem dejala gospa, » v nevarnosti je zveličanje vaše neumrljive duše.«

Pa starec ni hotel več poslušati. Že je stopil k vratom. Tedaj pa je vstopil mali John in zaklical: »Brž doli v dvorano! Neki tuj gospod poje, s kitaro v roki, lepe božične pesmi.«

»On je!« je zašepetala gospa. Saj je vedela, da bo duhovnik prišel v popotnega pevca preoblečen; taki na Angleškem hodijo o božiču od hiše do hiše, prepevajoč božične pesmi in kolednice.

»Prepozno!« je vzdihnil Sir Rihard. »Je že v hiši. Ali ve služinčad, kdo je ta pevec?«

»Nihče ne ve razen stargea Toma,« je odgovorila gospa.

Tedaj reče starec dečku, ki je prestrašen gledal, zakaj je stari oče tako nenavadno razburjen: »John, pripelji tujca, ko izpoje, sem gori!«

Deček je odšel. Ko je vrata odprl, se je začul zvonek moški glas, pojoč staro angleško božično pesem. Za trenutek je ob milem petju obšlo starca neko blažje čustvo. Ali preveč je bilo njegovo srce navezano na grudo, na imovino. Milost je hotela v njem delovati, ali on jo je s silo potlačil in udušil: »Ne pomaga nič — iz hiše mora!«

V tem so se približali po stopnicah gori koraki in že je stal sin pred očetom. Veselje je sijalo sinu v plemenitem obličju. Že je razprostrl roke, da bi objel očeta, ali takoj jih je žalosten povesil. En pogled v očetove oči — in vse je vedel. Tožno je dejal: »Kakor vidim, vam nisem dobrodošel, oče. Še vedno ste hudi name, da sem bil brez vašega dovoljenja odšel in postal duhovnik? Odpustite mi, oče; jaz nisem mogel drugače: Bog me je klical!«

»Bog te je klical?« je nejeverno zmajal z glavo starec. »Ne, ne! Tvoje zanesenjaštvo te je klicalo; to nas bo vse v nesrečo pripravilo. Mar ne veš, da pride iz tvojega prihoda semkaj pogin vse naše rodbine? Mar nisi prejel mojega pisma, ki sem ti v njem zagrozil, da te razdedinim, če še kdaj stopiš na angleška tla?«

Mirno je odgovoril sin: »Prejel sem ga: toda moji predstojniki so mi veleli, naj se vrnem. Slušal sem. Pa tudi srce me je vleklo domov.«

»Vedi torej,« se je razsrdil Sir Rihard, »da odslej nisi več moj sin; nič ti ne zapustim. Velim ti pa in ukazujem, da takoj pri tej priči zapustiš to hišo, ki jo s svojo navzočnostjo lahko upropastiš.«

Tiho, s solzami v očeh se je obrnil sin k vratom. Tedaj pa je planila gospa Worthington, odtlej nema priča tega prizora, k staremu gospodu: »Ne, mylord, v taki noči ne bi niti berača podili izpod strehe, pa boste lastnega sina? Stopi sem, moj mali John, prosiva oba starega očeta, naj se nikar tako strašno ne pregreši nad svojo lastno krvjo!« Res sta pokleknila oba, mati in sinček in jokaje prosila, toda vse zastonj — starec je še ponovil strašni ukaz in se proč obrnil od sina.

Ta je ginjen dejal svakinji: »Hvala vam in tebi, John, za sočutje. Res, ta ura mi je najbridkejša v mojem življenju. In oh, kako sem se je veselil! — Grem, oče; Bog vam odpusti! Bojim se pa, da pride nekoč ura, ko me boste nazaj klicali, a ne vem, ali se vam bo želja izpolnila. Z Bogom! Naj vas varuje Bog!«

Z odločnimi koraki je odšel iz sobe. Komaj pa je vrata za seboj zaprl, je starec kakor uničen omahnil na stol in venomer vzdihoval: »Moral sem! Moral sem!«

Tedaj pa je gospa Worthington stopila predenj in izjavila: »Tudi midva z Johnom pojdeva odtod. Nočem pod eno streho bivati s človekom, ki od sebe podi lastnega otroka in ki zatajuje svojo vero. Pojdiva, John za stričkom!«

V veži sta ga dohitela. Stari Tom mu je pravkar ves objokan vrata odklepal. Veter je tisti hip tuleč planil v vežo in vrgel možema snežnik v obraz. Gospa svakinja je hotela duhovnika zadržati in tudi mali John se ga je oklenil; ali izgnanec je odločno dejal:

»Ne sme se mi bolje goditi kakor božjemu Detetu, ki je tudi v *svojo lastnino* prišlo, a ga njegovi niso sprejeli.«

Prekrižal je še malega nečaka, dal obema odraslima blagoslov ter nato izginil v temno noč, v viharni metež.

(Se nadaljuje)